

ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ ТА КРИПТОВАЛЮТА, ПРО ЯКУ ВСІ ЗНАЮТЬ, АЛЕ НЕ БАЧАТЬ

ELECTRONIC MONEY AND CRYPTOCURRENCY, WHICH EVERYONE KNOWS BUT DOES NOT SEE

УДК 338.64

Шевчук С.В.

к.е.н., доцент кафедри обліку
і економічного аналізу
Національний університет
кораблебудування
імені адмірала Макарова
Тимчак І.С.
магістр
Національний університет
кораблебудування
імені адмірала Макарова

У статті розглянуто сутність електронних грошей та наведено основні тенденції їх розвитку на сучасному етапі. Охарактеризовано основні переваги та недоліки електронних грошей. Особливу увагу приділено проблемі нових форм грошей, відомих як криптовалюти. Визначено їх сутність, походження та місце у сучасній економіці країни. Виділено проблеми та перспективи розвитку електронних грошей.

Ключові слова: електронні гроші, криптовалюта, біткоїн.

В статье рассмотрена сущность электронных денег и приведены основные тенденции их развития на современном этапе. Охарактеризованы основные преимущества и недостатки электронных денег. Особое внимание уделено проблеме новых форм денег, известных как криптовалюты.

Определены их сущность, происхождение и место в современной экономике страны. Выделены проблемы и перспективы развития электронных денег.

Ключевые слова: электронные деньги, криптовалюта, биткоин.

The article deals with the essence of electronic money and the main trends of their development at the present stage. The main advantages and disadvantages of electronic money are characterized. Special attention is paid to the problem of new forms of money known as cryptocurrencies. Their essence, origin and place in the modern economy of the country are determined. Acquainted with the problems and prospects of development of electronic money.

Key words: electronic money, cryptocurrency, bitcoin.

Постановка проблеми. Проблема суті сучасних грошей набула особливої гостроти, оскільки без глибокого розуміння їхньої природи не можна ні будувати сучасну грошову систему, ні ефективно регулювати її. А це особливо важливо в період трансформації економічної системи України, становлення національної грошової системи, коли з'являються нові форми грошей, які не досить чітко виконують класичні функції грошей.

Інформаційний характер і нові підходи до суті грошей через призму науки викликають необхідність перегляду всієї структури грошових коштів. Проблема природи та питання сутності і функції грошей залишаються предметом гострих дискусій, де проявляються багато різних думок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під час узагальнення поглядів на сутність електронних грошей нами було виявлено, що цим питанням у вітчизняній науковій літературі приділяється недостатньо уваги. Окремі аспекти цієї проблеми висвітлювалися В. Міщенком [1], А. Морозом [2], М. Савлуком [2] та іншими українськими науковцями. Питання криптовалюти також зацікавили таких економістів, як В. Левченко [3], А. Нікітін [4], Ф. Богачов [5], В. Фролов [6].

Але, незважаючи на значні здобутки попередників, проблемні питання нових форм грошей, які виникають у світі, ще розкрито не повністю.

Постановка завдання. Метою статті є уточнення теоретичних аспектів визначення сутності електронних грошей, ознайомлення з новими формами грошей, такими як криптовалюта, а також визначення їхніх переваг та недоліків, функцій, які виконує криптовалюта.

Виклад основного матеріалу дослідження.

На думку А.М. Новицького, термін «електронні гроші» є відносно новим у науковій літературі й часто застосовується до широкого спектра різних платіжних інструментів, що ґрунтуються на інноваційних технічних рішеннях у сфері роздрібних платежів [7, с. 256].

Так, М.І. Савлук, А.М. Мороз, А.М. Коряк стверджують, що електронні гроші – це такий вид платіжних засобів, обіг яких відбувається в електронному вигляді та гарантує повну анонімність [2, с. 366]. З економічного погляду електронні гроші – це платіжний інструмент, який поєднує (залежно від схеми реалізації) властивості як готівкових грошей, так і традиційних платіжних інструментів (чеків, переказів, банківських карток тощо). При цьому з готівкою їх поєднує можливість здійснювати платежі поза банківською системою; з традиційними платіжними інструментами – можливість здійснювати розрахунки у безготівковій формі через рахунки, що відкриті в банківських установах. Також електронні гроші визначають як еквівалент безготівкових грошових коштів, виражених в електронній формі у вигляді файлів. Вони є одним із перспективних розрахункових інструментів забезпечення електронної банківської діяльності в межах платіжних систем, що функціонують на основі банківських карток і телекомунікаційних мереж.

Європейським центральним банком у серпні 1998 р. було підготовлено «Звіт про електронні гроші». Відповідно до тексту цього документа, електронні гроші в широкому розумінні визначаються як грошова вартість, збережена в електронному вигляді на технічному пристрої, що може бути використана для здійснення платежів за

зобов'язаннями, без використання, крім емітента, банківських рахунків, але яка діє як передплатений документ на пред'явника [8].

У 2000 р. Європейський Парламент та Рада ЄС видали директиву 2000/46/ЄС «Про започаткування та здійснення діяльності установами-емітентами електронних грошей та пруденційний нагляд за ними». Відповідно до цього документа, електронні гроші означають грошову вартість, що міститься у вимозі до емітента, що:

- зберігаються на електронному пристрої;
- випускаються для одержання коштів на суму, не меншу за вартість у грошовому виразі;
- приймаються як засоби платежу за зобов'язаннями, іншими, ніж зобов'язання емітента. Сьогодні вказана вище директива втратила чинність на підставі директиви 2009/110/ЄС Європейського Парламенту та Ради щодо започаткування та здійснення діяльності установами-емітентами електронних грошей та пруденційний нагляд за ними, що вносить зміни до директив 2005/60/ЄС і 2006/48/ЄС та скасовує директиву 2000/46/ЄС [9].

Постановою Правління Національного банку України № 178 від 25 червня 2008 р. затверджено Положення «Про електронні гроші», де закріплено визначення електронних грошей. У згаданому нормативно-правовому акті під електронними грошима розуміються одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими, ніж емітент, особами й є грошовим зобов'язанням емітента. Цей нормативно-правовий акт утратив чинність на підставі Постанови Правління НБУ від 4 листопада 2010 р. № 481 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів національного банку України з питань регулювання випуску та обігу електронних грошей».

Електронні гроші, наприклад WebMoney, Transfer, Limonex, UkrMoney, Яндекс.Деньги, з'явилися на початку 90-х років та стрімко увійшли в повсякденне життя. Значно пізніше (у 2009 р.) виникла перша криптовалюта – Bitcoin, яка послугувала виникненню низки інших криптовалют,

а саме: Litecoin, Peercoin, Primecoin, Freicoin, Namecoin, Quark, Ripples, Dogcoin PPCoin та ін.

Сьогодні переваги електронних грошей переважають їхні недоліки, а отже, є ймовірність зростання їхньої популярності. Виділяють такі переваги та недоліки електронних грошей (табл. 1).

Так, М.А. Дмитрик [11] та О.В. Єфремкіна [12, с. 325] визначають однією з переваг електронних грошей високий ступінь анонімності, зокрема можливість здійснення операцій тоді, коли немає значних сум готівкою.

Свою чергою, А.В. Юров указує на те, що електронні гроші наділені меншим ступенем анонімності порівняно з готівкою та розрахунками платіжними картками. Зокрема, це пояснюється тим, що під час розрахунків електронними грошима особа платника ідентифікується за допомогою технічних пристроїв [13, с. 39].

Перелік платежів, які користувачі здійснюють у платіжних системах, наведено на рис. 1.

Криптовалюта – це електронні грошові одиниці, кількість і випуск яких не залежать від реальних грошей, створюваних державами на зразок долара або гривні. Іншими словами, так називають грошові знаки, емісія та облік яких здійснюється за допомогою асиметричного шифрування з використанням криптографічних засобів захисту.

Криптовалюта – це різновид цифрової валюти. Це актив, який використовується як засіб обміну й вважається надійним, тому що в його основі лежить криптографія.

Одна з основних цілей криптографії – безпечний обмін даними. Криптографія створює й аналізує алгоритм та протоколи, щоб передана інформація не була змінена або знищена.

Електронне золото – так іноді називають криптовалюту. Ці цифрові гроші існують в Інтернеті вже кілька років. У деяких вони викликають непідробний інтерес, а багато навіть не уявляють, про що йдеться. Криптовалюта – це особливий електронний платіжний засіб, курс якого підтримується лише попитом і пропозицією. Функція спостерега-

Таблиця 1

Переваги та недоліки використання електронних грошей

Переваги	Недоліки
зручність як під час їх отримання, так і під час здійснення розрахунків ними	ризик шахрайства
безпека цілісності інформації та захист від її несанкціонованого відтворення	зняття готівки лише з комісією
анонімність платника та отримувача грошей	відсутність нарахованих відсотків за зберігання грошей на рахунках
можливість роботи в режимі онлайн для платника та одержувача коштів	доступ обмежується програмно-технічними засобами в роздрібній сфері
портативність	обмеження обігу визначено законами та постановами НБУ
можливість конвертації у законні засоби платежу, емітовані центральним банком	не підлягають виплаті фондом гарантування вкладів фізичних осіб

Джерело: розроблено на основі [10]

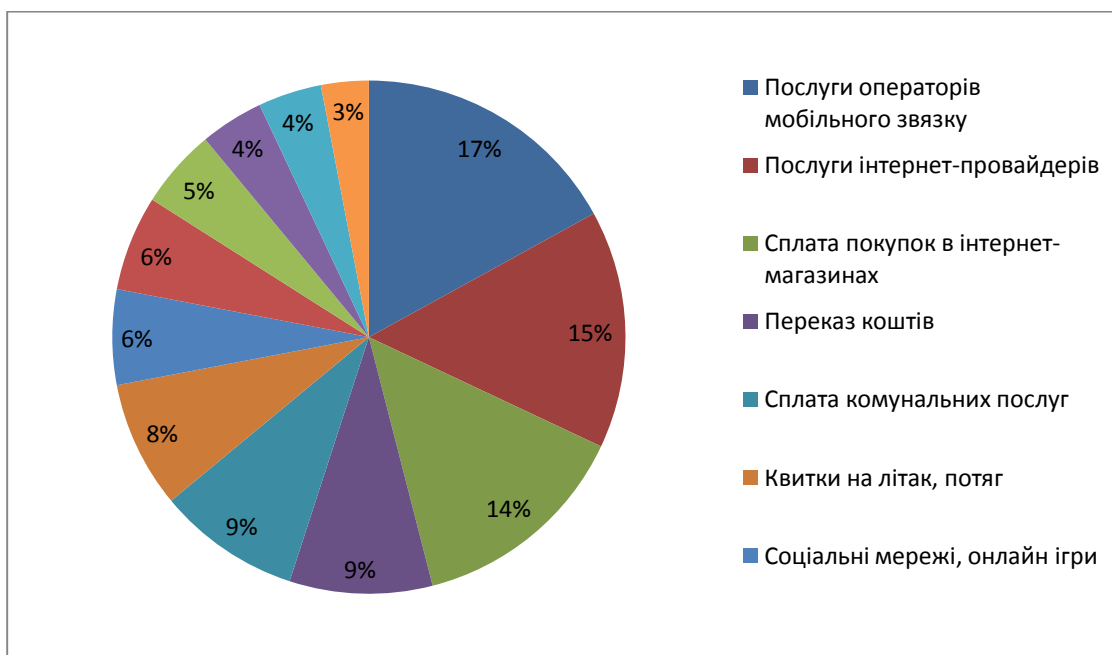

Рис. 1. Платежі, які здійснюють користувачі за допомогою електронних грошей, 2017 р., %

Джерело: розроблено на основі [10]

чів і контролерів лежить на користувачах мережі і власниках криптовалют.

Багато хто вважає, що криптовалюта – це гроші майбутнього, а недовірливі скептики порівнюють системи цифрових валют із шахрайськими пірамідами. А інші, навпаки, називають електронні гроші двигуном прогресу і пророкують, що скоро вони зможуть витіснити паперові платіжні засоби.

Сутність грошей проявляється у разі виконання ними функцій, тобто коли вони виступають як міра вартості, засіб обігу, платежу, нагромадження та як світові гроші, а як виконують ці функції криптовалюти, залишається відкритим питанням. Сучасні винахідники та економісти зазначають, що криптовалюта мало чим відрізняється від звичайних грошей. Її використовують для трьох основних цілей: як засіб обміну – для купівлі товарів та послуг; як валюту для накопичення і збереження грошей; як цінний актив, на якому можна збагатитися, спекулюючи їм або інвестуючи в нього. Ми не можемо із цим погодитися, тому що всі питання щодо функцій, які виконують криптовалюти, не досить вивчені і немає чіткого визначення, як ними користуватися. Так, ми можемо нагромаджувати біткоіни як заощадження на майбутнє, але як ми в майбутньому будемо ними користуватися, також невідомо. І навіть взагалі купувати криптовалюту за гроші, щоб потім так само її використати, як і звичайні гроші.

Отже, інструмент обміну і засіб платежу. Ці функції біткоін може виконувати, але досить умовно. Негативна інфляція через постійно зростаючу вартість біткоіна ускладнює їх використання як засіб обміну. Усвідомлення того, що завтра вар-

тість грошей підвищиться, може сильно зменшити бажання віддавати їх за щось.

Далі – засіб нагромадження. Так, тут біткоіни поза конкуренцією і за всіма параметрами перевищують звичайні гроші. А негативна інфляція навіть дає змогу отримати певну прибутковість без депозитарного розміщення, але це можливо лише завдяки тому, що в світі є люди, які свого часу погодилися обмінювати на біткоіни реальні товари та інші нематеріальні блага.

Як світові гроші біткоіни абсолютно не підходять – різке збільшення міжнародного товарообігу повинно супроводжуватися збільшенням грошової маси, інакше відсутність обігових коштів буде гальмувати економіку. Простіше кажучи, повинна бути можливість швидко надрукувати необхідну для економіки кількість грошей. А біткоін цього не дозволяє. Розглянемо функції, які виконують гроші та криптовалюти (табл. 2).

Таблиця 2

Функції грошових коштів та криптовалюти

Функції	Грошові кошти	Криптовалюта
Міра вартості	+	-
Засіб обігу	+	+ (умовно)
Засіб нагромадження	+	+
Засіб платежу	+	+ (умовно)
Світові гроші	+	-

Перелік криптовалют постійно збільшується. Найпопулярніші криптовалюти: Bitcoin, BTC (біткоін); Litecoin, LTC (лайткоін); Peercoin, PPC (пир-

коїн); QuarkCoin, QRK (кварккоїн); Feathercoin, FTC (фезеркоїн); Protoshares, PTS (протоакції); Namecoin, NMC (неймкоїн); Worldcoin, WDC (ворлдкоїн). Це маленький перелік усіх існуючих криптовалют.

Першим серед нового покоління електронних грошей став біткоїн. Він був створений у 2009 р. групою анонімних осіб, які працювали під загальним псевдонімом Сатосі Накамото. Згідно із загальноприйнятою думкою, їх метою було «створення валюти поза державного регулювання для звільнення людства від тягаря управління і контролю держслужб».

На другому місці рейтингу серед криптовалют опинився лайткоїн. Вона була створена колишнім працівником компанії Google. Ця криптовалюта з'явилася в 2011 р. завдяки Чарлі Чи, який планував прив'язати ціну на цю криптовалюту до цін срібла на світовому ринку, тому іноді її називають електронним сріблом.

Прихильники біткоїна: спекулянти – бачать ретроспективну можливість зробити шалені гроші на біржових коливаннях; технократи – не довіряють державній владі і вірять у силу програмного забезпечення; аноніми – особи, які з тієї чи іншої причини прагнуть не розкривати свого інкогніто. Противниками біткоїна є: комерційні банки – вони втрачають комісійні доходи за переказ коштів по угодах купівлі-продажу; центральні банки та уряди не можуть контролювати звернення цієї влади й отримувати із цього політичні вигоди та економічні дивіденди; правоохоронні органи – анонімність власників біткоїна і здійснення із його допомогою операцій дає змогу здійснювати незаконні операції.

Одним зі способів отримання криптовалюти є майнінг. Але щоб почати отримувати електронні гроші за допомогою майнінгу, треба бути володарем комп'ютерного обладнання, що має хорошу обчислювальну потужність. Установивши необхідну програму, можна починати майнінг. Його сенс полягає у вирішенні алгоритмів, які допомагають знайти необхідне число. На мові цифрової валюти це називається «вирішити блок». Рішення кожного блоку допомагає вивільнити певну кількість монет. Із тих пір як електронні монети вийшли в маси і стали набирати популярність, отримати прибуток на майнінгу стало практично неможливо. Все більше користувачів беруть основою для заробітку постійно мінливий курс криптовалюти.

Накамото розробляв біткоїн так, щоб пропозиція монет була обмежена 42 млн. Таким чином, він дефляційний за своєю природою, а це означає постійне зростання у ціні. Однак економіка не може опиратися на дефляційний інструмент, вважає нобелівський лауреат з економіки Пол Кругман [4].

Складна сутність криптовалют не дає нам можливості визнавати їх ні грошима, ні валютою, ні платіжним засобом. Як уважають фінансові регулятори, «криптовалюта» і регулювання операцій із нею не відповідають режиму регулювання грошових коштів. Також поки що криптовалюта не визнана грошима, тому вона не існує у вигляді грошових знаків, банкнот, монет або записів на рахунках у банках.

Зміст валюти – в її стабільності. Напевно, всі погодяться, що в ідеалі хотілося б мати більш-менш однаковий за вартістю долар у п'ятницю і понеділок. І хоча на ньому можливо трохи заробити, будь-який економіст вам скаже, що валюта – це не актив. А ось дорогоцінний метал – це актив. І біткоїн, схоже, став його цифровою альтернативою. До такого висновку прийшов професор економіки Університету Джорджії Джеффері Дорфман, який вважає, що стрибки біткоїна заважають йому стати валютою [4].

Фінансовий аналітик В. Левченко вважає, що криптовалюта валютою не вважається, тому що розрахунки за допомогою криптовалюти є більш повільними, трудомісткими і колосальне навантаження при цьому йде на комп'ютерну мережу, яка задіяна, щоб ці валюти існували. Ця технологія дуже сильно поступається традиційним банківським системам [3].

Чому криптовалюта не може бути грошима? Припустимо, що у нас є певна кількість біткоїнів і більше їх не може бути. Це гірше, ніж золотий стандарт. Якщо ми введемо біткоїновий стандарт, то світова економіка зазнає краху, причому миттєво, і ми потрапимо в найжорстокішу дефляцію. Аналітики прорахували: якщо біткоїн збільшиться до \$1 000 000, то для того щоб підтримувати процес майнінгу, причому тільки одного біткоїна, всіх установлених енергопотужностей на планеті буде замало, тобто це фізично неможливо.

В. Фролов, засновник і науковий керівник проекту Sorernicusgold.com, вважає, що сьогодні розглядати криптовалюту як платіжний засіб дуже складно, тому що платіжний засіб, як правило, – це відносно стабільна валюта. У ситуації, коли біткоїн дорожчає, то платити біткоїну безглуздо. Той, хто має біткоїн, не буде його використовувати як платіж. Коли він дешевіє, тому, хто продає якийсь товар, не вигідно продавати за біткоїни [6]. Фролов вважає, що сьогодні це все ж таки спекулятивна валюта, за допомогою неї легко заробляти, ринок відносно невеликий і качати його вгору-вниз неважко.

Найбільша проблема, напевно, у тому, що чим більше людей тримає біткоїн, замість того щоб їм розплачуватися, тим вище ризик, що його курс одного разу обвалиться.

Це все потребує детальнішого дослідження. Будуть криптовалюти функціонувати на рівні зі звичайними грошима чи існуватимуть самі по

собі. Виконуватимуть вони функції ті ж самі, що і реальні гроші чи матимуть свої. Можливо, у подальшому розвитку економіки криптовалюта стоятиме на рівні зі звичайними грошима, і це буде досить зручно.

Також можна виділити й переваги криптовалюти, на які вказують зарубіжні економісти: відкритий код, відсутність інфляції, пірінгова мережа криптовалюти, необмежені можливості по його транзакціям, біткоїн існує поза меж.

Перераховані переваги потенційно здатні зробити біткоїн основною світовою грошовою одиницею, але для цього його повинні визнати всі країни. Біткоїн має стати дуже багато – сумарну їх кількість потрібно збільшити до рівня загальної кількості доларів у всьому світі. Це дасть змогу біткою позбутися його основного мінуса: на даний момент він є спекулятивним товаром, який дуже сильно залежить від думки і настроїв людей.

Переваги криптовалюти біткоїн над звичайними грошима:

1. Відкритий код криптовалюти. Вихідний код криптовалюти і теорія біткоіна відкриті. У біткоіна працюють ті ж алгоритми, які використовуються в Інтернет-банкінгу. Єдиною відмінністю Інтернет-банкінгу є розкриття інформації про кінцевого користувача. У мережі біткоіна вся інформація про транзакції є в загальному доступі, але немає даних про одержувача або відправника монет.

2. Пірінгова мережа криптовалюти. У подібних мережах немає головного сервера, що відповідає за всі операції. Протоколи працюють як однорангова мережа на зразок торентів. Обмін інформацією (в нашому разі – грошима) відбувається між двома-трьома і більше програмами-клієнтами. Всі встановлені у користувачів програми-гаманці є частиною мережі біткоіна. Кожен клієнт зберігає запис про всі зроблені транзакції і про кількість біткоінів на кожному гаманці. Транзакції виробляються сотнями розподілених серверів, їх ще називають «здобувачами». Ні банки, ні податкові, ні держава не можуть контролювати обмін грошей між гаманцями користувачів.

3. Безмежні можливості транзакцій. Кожен із власників гаманця може платити кому завгодно, де завгодно і за що завгодно. Транзакції неможливо проконтролювати або заборонити, так що можна здійснювати перекази в будь-яку точку світу, де б не перебував інший користувач із гаманцем біткоіна.

Основний і єдиний недолік біткоіна – поки що сильний вплив новин на криптовалюту. Майже всі підйоми і падіння курсу біткоіна безпосередньо залежали від оголошених заяв урядів різних країн. Висока волатильність курсу створює проблеми в короткостроковому періоді. Наприклад, ви купили біткоіни, а за місяць він упав на 10%. Так само може відбутися і навпаки. Але, з іншого боку, якщо курс біткоіна більш-менш стабілізується і стане

менш волатильним, то й інвестиційний потенціал криптовалюти дуже сильно знизиться.

Якщо говорити про те, як держави дивляться на криптовалюту, то можна відзначити, що країни поділилися на три табори: на тих, хто не схвалює використання криптовалют, тих, хто створив правове поле, що дає змогу використовувати криптогроші поряд зі звичайними, і тих, хто вичікує.

Який шлях вірний, поки важко сказати. Вільний обіг криптогрошей у країні може легко вбити місцеву грошову одиницю, але вони також здатні підвищити конкурентність економіки країни, даючи змогу робити прямі інвестиції без необхідності їх подвійної конвертації в місцеві гроші на вході і виході. Якщо банки розвинених країн почнуть видавати дешеві кредити в криптовалюті компаніям з інших країн, то це буде одночасно і смерть місцевих грошей, і розвиток місцевої економіки. Вважаємо, що це той випадок, коли лише час здатен показати що добре, а що погано.

Новиною стало, що НБУ розглядає доцільність випуску своєї криптовалюти. НБУ опрацьовує питання доцільності випуску власної криптовалюти. Про це повідомляють у прес-службі Ради національної безпеки і оборони України. Також відомо, що фінансовим і силовим відомствам доручено створити робочу групу для напрацювання даного питання; визначення регулятора та порядку функціонування ринку криптовалюти.

Нещодавно було відомо, що найбільший банк Японії запускає свою криптовалюту. Валюта отримує назву MUFG coin. MUFG збираються прирівняти одну цифрову монету до однієї справжньої ієни, таким чином, викликати довіру до нової валюти. Японія більш лояльна до криптовалют. Так, на початку минулого року влада Японії визнала біткоїн офіційним платіжним засобом. Інше ставлення до криптовалюти в сусідніх країнах. Китай планує заборонити громадянам доступ до місцевих і зарубіжних Інтернет-платформ, які дають можливість займатися торгівлею біткоінами. До цього влада КНР висловила, що має на меті вигнати майнерів із країни. Південна Корея прямує до заборони торгівлі криптовалютою.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, електронні гроші – це гнучкий інструмент, що дає змогу розширювати сферу застосування готівкових грошей. Проведений аналіз наукових джерел показав, що криптовалюти не виконують усіх функцій, які виконують грошові кошти. Вважаємо, що криптовалюта не є видом електронних грошей, а є новою категорією, економічним феноменом, який не має аналогів. Сутність грошей проявляється у разі виконання ними функцій, а криптовалюта виступає лише як засіб нагромадження і досить умовно – як засіб платежу та засіб обігу. Основними перевагами криптовалют є відсутність емісійного центру, контролю та обмежень випуску,

повна анонімність, здатність генерувати валюту самостійно за допомогою майнінгу, захищеність від інфляції, відсутність впливу чинників зовнішнього середовища. Попри всі переваги криптовалюта зарекомендувала себе не як повноцінні гроші, а скоріше як високоліквідний інвестиційний актив. Для подальшого успішного розвитку електронних грошей в Україні важливим є розроблення правової регламентації їх функціонування та обігу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Міщенко В. Електронні гроші: поняття, стан українського ринку та перспективи розвитку. Банківська справа. 2009. № 3. С. 3–19.
2. Гроші та кредит / М.І. Савлук, А.М. Мороз, І.М. Лазепко; за наук. ред. М.І. Савлука. К.: КНЕУ, 2011. 592 с.
3. Левченко В. Потенціал роста криптовалюты. Риски инвестора. Взгляд финансового аналитика. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=hcs1vv6DFCs> (дата звернення: 10.06.2018).
4. Никитин А. Биткоин провалился как валюта. URL: <https://hightech.fm/2017/12/15> (дата звернення: 11.08.2018).
5. Богачев Ф. От совка до битка: безумное ралли сознания. URL: <https://bogachev.ru/?p=1397> (дата звернення: 26.06.2018).
6. Фролов В. Биткоин и другие криптовалюты. Блокчейн сегодня и завтра. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=bpGRXerUFf4> (дата звернення: 14.09.2018).
7. Новицький А.М. Правове регулювання інституціоналізації інформаційного суспільства в Україні. Ірпінь: НУДПС України, 2011. 444 с.
8. Report on electronic money, European Central Bank, 1998 Postfach 16031998, D-60066 Frankfurt am Main – 31 August 1998. URL: <http://www.ecb.eu/pub/pdf/other/emoneyen.pdf> (дата звернення: 20.10.2018).
9. Про започаткування та здійснення діяльності установами-емітентами електронних грошей та пруденційний нагляд за ними: Директива 2000/46/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 18 вересня 2000 р.
10. Сенищ П.М. Світовий досвід і перспективи розвитку електронних грошей в Україні. URL: <https://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=70690> (дата звернення: 21.10.2018).
11. Дмитрик Н. Платежные инструменты. URL: www.russianlaw.net/law/doc/a143.htm (дата звернення: 01.10.2018).
12. Ефремкина О.В. Электронные деньги в ЕС: правовой аспект. Глобалистика: энциклопедия. М., 2003. С. 325–326.
13. Юров А.В. Наличные деньги и электронные средства платежа: оценка перспектив. Деньги и кредит. 2007. № 7. С. 37–42.

REFERENCES:

1. Mishhenko, V. (2009) Elektronni ghroshi: ponjattja, stan ukrajinsjkogho rynku ta perspektyvy rozvytku [Electronic money: concept, state of the Ukrainian market and development prospects]. Bankivsjka sprava, no. 3, pp. 3-19.
2. Savluk M. I., Moroz A. M., Lazepko I. M.; za nauk. red. Savluka M. I. (2011) Ghroshi ta kredyt [Money and credit]. Kyiv: KNEU
3. Levchenko V. (2018) Potentsial rosta kriptovalyuty. Riski investora. Vzglyad finansovogo analitika [The potential growth of the cryptocurrency. Investor risk. View of financial analysis]. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=hcs1vv6DFCs> (accessed 10 July 2018).
4. Nikitin A. Bitcoin provailisya kak valyuta [Bitcoin has failed as a currency]. Available at: <https://hightech.fm/2017/12/15> (accessed 11 August 2018).
5. Bogachev F. Ot sovka do bitka: bezumnoe ralli soznaniya [From scoop to cue ball: the mad rally of consciousness] Available at: <https://bogachev.ru/?p=1397> (accessed 26 July 2018).
6. Frolov V. Bitcoin i drugie kriptovalyuty. Blokcheyn segodnya i zavtra [Bitcoin and other cryptocurrencies. Blockchain today and tomorrow] Available: <https://www.youtube.com/watch?v=bpGRXerUFf4> (accessed 14 September 2018).
7. Novycykjy A. M. (2011) Pravove rehuljuvannja instytucionalizaciji informacijnogho suspiljstva v Ukrajinі [Legal regulation of the institutionalization of the information society in Ukraine] Іrpinj: NUDPS Ukrajinjy.
8. European Central Bank, Report on electronic money, 1998 Postfach 16031998, D-60066 Frankfurt am Main – 31 August 1998. Available: <http://www.ecb.eu/pub/pdf/other/emoneyen.pdf> (accessed 20 October 2018).
9. Dyrektyva 2000/46/JeS Jevropejsjkogho Parlamentu ta rady: vid 18 veresnja 2000 roku «Pro zapochatkuvannja ta zdijsnennja dijalnosti ustanovamy-emitentamy elektronnykh ghroshej ta prudencijnyj naghljad za nymy» [On the implementation of the activities of institutions issuers of electronic money and the prudential supervision]
10. Senyshh P. M. (2018) Svitovyj dosvid i perspektyvy rozvytku elektronnykh ghroshej v Ukrajinі [World experience and prospects of e-money development in Ukraine] Available: <https://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=70690> (accessed 21 October 2018).
11. Dmitrik N. Platezhnye instrumenty [Payment instrument] Available: www.russianlaw.net/law/doc/a143.htm (accessed 01 October 2018).
12. Efremkina O.V. (2003) Elektronnye den'gi v ES: pravovoy aspect [E-money in the EU: legal aspect]. Globalistika: entsiklopediya [Global studies: encyclopedia]. – Moscow, pp. 325-326.
13. Yurov A.V. (2007) Nalichnye den'gi i elektronnye sredstva platezha: otsenka perspektiv [Cash and electronic means of payment: assessing prospects] Money and credit, no. 7, pp. 37-42.

Shevchuk S.V.Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of Accounting and Economic Analysis,
Admiral Makarov National University of Shipbuilding**Tymchak I.S.**Master
Admiral Makarov National University of Shipbuilding**ELECTRONIC MONEY AND CRYPTOCURRENCY, WHICH EVERYONE KNOWS BUT DOES NOT SEE**

Electronic money is a kind of means of payment, the turnover of which takes place in electronic form and guarantees complete anonymity. From an economic point of view, electronic money is a payment instrument that combines the properties of both cash and traditional payment instruments.

Electronic money such as WebMoney, Transfer, Limonex, UkrMoney, Yandex.Money appeared in the early 90s and rapidly entered daily life. Much later (in 2009) there was the first cryptocurrency – Bitcoin, which served as the emergence of a number of other cryptocurrencies.

One of the advantages of electronic money is a high degree of anonymity, in particular, the possibility of transactions when there are no significant amounts of cash.

Cryptocurrency is an electronic monetary unit, the number and issue of which does not depend on real money created by states like the dollar or hryvnia. In other words, the so-called banknotes, the issue and accounting of which is carried out with the help of asymmetric encryption using cryptographic means of protection.

The essence of money is manifested in the performance of their functions, that is, when they act as a measure of value, a means of circulation, payment, accumulation and as world money, and how these functions are performed by the cryptocurrency remains an open question. So, a tool of exchange and a means of payment. Bitcoin can perform these functions but rather conditionally. Hereinafter, the means of accumulation. So, here bitcoins are out of competition and in all respects exceed the usual money. As world money, bitcoins are absolutely not suitable.

Also, it is possible to distinguish the advantages of cryptocurrency, which are indicated by foreign economists: open source, no inflation, peer-to-peer network of cryptocurrencies, unlimited opportunities for its transactions; bitcoin exists outside the limits. The main and only drawback of bitcoin is the strong influence of news on the cryptocurrency.

So, electronic money is a flexible tool that allows you to expand the scope of application of cash. Cryptocurrencies do not perform all of the functions of money. Cryptocurrency is not a type of electronic money, but a new category, an economic phenomenon that has no analogues. The essence of money is manifested in the performance of their functions, and the cryptocurrency acts only as a means of accumulation, and very conditionally as a means of payment and a means of circulation. The main advantages of cryptocurrencies are the absence of the emission centre, control and restrictions of the issue, complete anonymity, the ability to generate currency on their own, with the help of mining, protection from inflation, the lack of influence of environmental factors.